

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет/інститут педагогічний

Кафедра педагогіки початкової освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СУЧАСНЕ УКРАЇНСЬКЕ НАУКОВЕ МОВЛЕННЯ

Освітня програма Другий освітній рівень Магістр

Спеціальність 013 Початкова освіта

Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № __ від “_” ____ 2020 р.**

м. Івано-Франківськ - 2020

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Компетентності
5. Результати навчання
6. Організація навчання курсу
7. Система оцінювання курсу
8. Політика курсу
9. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Сучасне українське наукове мовлення
Рівень вищої освіти	магістр
Викладач (-і)	Ткачук Ореста Владиславівна
Контактний телефон викладача	+380506617118
E-mail викладача	oresta.tkachuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Лекції, семінарські заняття
Обсяг дисципліни	90 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/index.php?
Консультації	Раз на тиждень
2. Анотація до курсу	
<p>Курс «Сучасне українське наукове мовлення» пропонується для магістрантів першого року навчання. Магістранти повинні володіти українською науковою мовою для здійснення своїх наукових студій. У сучасній науці важливо знайти своє місце, сформувавши власну систему наукових поглядів у межах тієї чи іншої наукової сфери. Кожна наукова галузь має як загальну, так і спеціальну термінологію, що формувалася упродовж історичного розвитку мови. Свої особливості має і термінологічна система сфери педагогіки. Уміння нею користуватися в процесі наукової діяльності є надзвичайно важливим для формування компетенцій магістранта-науковця.</p> <p>У процесі вивчення сучасного українського наукового мовлення магістрант повинен навчитися правильно будувати наукове висловлювання – як усне, так і писемне, розуміти особливості жанрової будови того чи іншого висловлення, уживати відповідні мовні засоби. Наукове висловлення повинне відповідати таким вимогам, як актуальність, наукова обґрунтованість, послідовність і логіка викладу матеріалу, сила впливу й переконливість висновків.</p>	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Мета курсу - сприяти магістрантам у набутті базових знань про особливості підготовки наукового тексту, необхідних для успішної презентації результатів наукової та науково-навчальної діяльності.</p> <p>Завданнями курсу є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поглибити знання студентів про науковий стиль української мови; - розширити уявлення про українську наукову мову, мовні засоби наукового тексту, розвинути потреби в нормативному вживанні засобів мови; - опанувати технології роботи із сучасним українським науковим текстом, розвивати уміння і навички мовностилістичного аналізу наукового тексту; - формувати мовно-комунікативну, мовно-термінологічну, дослідницьку компетенції магістрантів; - виховувати мовний смак і мовне чуття, критичне ставлення до ненормативної мови; - аргументовано, спираючись на словники і мовленнєві зразки, оцінювати власне наукове мовлення та мовлення інших авторів наукового продукту. 	
4. Компетентності	
<p>Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні мати :</p> <p>Здатність спілкуватися державною мовою, відповідно до її норм - як усною, так писемною формами;</p> <p>Здатність правильно добирати й користуватися вербальними і невербальними засобами спілкування у педагогічному процесі;</p> <p>Здатність володіти доцільними формами професійного спілкування в колективі, сприймати, осмислювати й відтворювати зміст усних і письмових висловлювань, коригувати власне і чуже мовлення, опрацьовувати, групувати наукову інформацію, адекватно усвідомлювати комунікативний сенс повідомлень ;</p>	

Здатність володіти технікою педагогічного спілкування з суб'єктами навчально-виховного середовища;

Здатність володіти змістовим аспектом комунікації, володіти термінологією, мовленнєвими конструкціями, що є у всіх навчальних предметах, передбачених для початкової школи.;

5. Результати навчання

У ході вивчення курсу «Сучасне українське наукове мовлення» магістрант, з огляду на набуті у вищій школі знання з української мови, повинен навчитися їх застосовувати відповідно до своїх наукових потреб, самостійно мислити, робити ґрунтовні висновки. Отже, повинен:

знати :

- специфічні риси писемної та усної форм наукового стилю української літературної мови, основні жанрові різновиди наукового стилю, традиційні стильові ознаки української наукової мови, короткі відомості з історії становлення і розвитку наукового стилю української мови;
- правила побудови і культури читання наукового тексту, особливості конспектування, анотування, реферування наукових джерел;
- мовні засоби організації наукової інформації в науковому тексті, обов'язкові вимоги до оформлення посилань, цитат, списку використаних джерел, мовні кліше для написання наукової статті (курсової, дипломної, магістерської роботи), анотації, рецензії та відгуку;
- композиційно-логічну побудову усної наукової доповіді, повідомлення, виступу.

Магістрант має вміти:

- працювати з навчальною, навчально-методичною, науковою, довідниковою літературою;
- читати і сприймати науковий текст: виділяти головну і другорядну інформацію;
- аналізувати тексти наукового стилю різних жанрів;
- створювати навчально-наукові тексти;
- володіти нормами мовного оформлення наукових текстів різних жанрів (курсова, дипломна, магістерська робота);
- редагувати текст наукової роботи згідно з вимогами наукового стилю, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій;
- володіти культурою усного виступу, брати участь у науковій дискусії, полеміці, суперечці.

6. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Предмет і завдання курсу. Мовна норма. Терміни. Термінологічні системи.	Лекція, практичне заняття	Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький – Дрогобич: Відродження, 1994. – 218 с. Сліпушко О. Українська мова та етапи кар'єри ділової людини / О. Сліпушко. – К.: Криниця. – 1999. – 200 с. Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник	Підготувати повідомлення про сучасну мовну ситуацію в Україні. Основні державні документи про мову в Україні. Мовні норми, їх види. Дібрати по 5	Максимально – 5	Тиждень

		<p>/ С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2010. – 696 с.</p> <p>Ющук І.П. Українська мова: Підручник/ І.П. Ющук. – 3-є вид. – К.: Либідь, 2006. – 640 с.</p> <p>Грищенко У.М. Основи наукових досліджень. Навч. посібник / У.М. Грищенко, О.М. Грищенко, В.А. Борисенко. – К.: Слово, 2001. – 250 с.</p> <p>Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 496 с.</p> <p>Наконечна Г. Українська науково-технічна термінологія: Історія і сьогодення / Г.Наконечна. – Л.: Кальварія, 1999. – 110 с.</p> <p>Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.</p> <p>Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. – Львів: Світ, 1994. – 216 с.</p> <p>Ткачук О.В., Наконечна Л.Б.Сучасне українське наукове мовлення.: Навч. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 160 с.</p>	<p>прикладів кожного виду мовних норм. 7 год.</p>		
<p>Тема 2. Науковий стиль. Його характерні риси. Підсилі. Жанри.</p>	<p>Лекція, прак. заняття</p>	<p>Коваль А.П. Науковий стиль сучасної української літературної мови. Структура наукового тексту / А.П. Коваль. – К.: Вища школа. – 1970. – 296 с.</p> <p>Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник з алгоритмічними приписами. – 2-ге вид., перероб. та доп. / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.</p> <p>О.М.Семенов. Культура наукової української мови К.: Академія, 2010</p> <p>Ткачук О.В., Наконечна Л.Б.Сучасне українське наукове мовлення.: Навч. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 160 с.</p>	<p>Опрацювати пит. Про жанрові особливості підручника, посібника, хрестоматії, словника, глосарія, каталога. Укласти словник термінів власного дослідження. 7 год.</p>	<p>Максимальна – 5</p>	<p>Тиждень</p>
<p>Тема 3. Мовне оформлення композиції наукового стилю. Фонетичні засоби. Лексика. Морфологія, синтаксис наукового стилю.</p>	<p>Лекція, практич. заняття</p>	<p>Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник з алгоритмічними приписами. – 2-ге вид., перероб. та доп. / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.</p> <p>О.М.Семенов. Культура наукової української мови К.: Академія, 2010</p> <p>Ткачук О.В., Наконечна Л.Б.Сучасне українське наукове мовлення.: Навч. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 160 с.</p>	<p>Опрацювати комунікативні властивості наукової мови у фонетико-інтонаційному аспекті (інтонація, висота, сила голосу, темп мовлення та ін.).Синонімія та омонімія в науковому стилі. Наукові фразеологізми. 7 год.</p>	<p>Максимальна –5</p>	<p>Тиждень</p>
	<p>Практичне заняття</p>		<p>Грамматичні і синтаксичні особливості наукового мовлення. Дібрати вправу на 20 випадків порушення уживання прийменників і</p>	<p>Максимальна –5</p>	<p>Тиждень</p>

<p>Тема 4. Компресія як членування наукового тексту. Поняття про компресію. План як важливий засіб організації розумової праці. Технологія аналізу наукового тексту. Поняття композиції в науковому тексті. Основні компоненти композиції</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Грищенко У.М. Основи наукових досліджень. Навч. посібник / У.М. Грищенко, О.М. Грищенко, В.А. Борисенко. – К.: Слово, 2001. – 250 с.</p> <p>Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 496 с.</p> <p>Наконечна Г. Українська науково-технічна термінологія: Історія і сьогодення / Г.Наконечна. – Л.: Кальварія, 1999. – 110 с.</p> <p>Нові слова та значення. Словник. – К.: Довіра, 2009. – 271 с.</p> <p>Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.</p> <p>Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. – Львів: Світ, 1994. – 216 с.</p> <p>О.М.Семенов. Культура наукової української мови К.: Академія, 2010</p> <p>Ткачук О.В., Наконечна Л.Б.Сучасне українське наукове мовлення.: Навч. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 160 с.</p> <p>Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник К: Академвидав, 2005. – 208 с.</p>	<p>сполучників у науковому стилі. Опрацювати стандарти бібліографічних описів наукової літератури.7 год.</p> <p>Особливості аналітико-критичного читання (постановка питань, сортування матеріалу під певним кутом зору, коментарі до фрагментів тексту, рецензування тексту). Виховання читацької культури.Види анотацій. Анотації за функціональним призначенням: довідкові, рекомендаційні. 5 год.</p>	<p>Максимальна -5</p>	<p>Тиждень</p>
<p>Тема 5. Наукова стаття як різновид наукового тексту. Наукова рецензія. Відгук.</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p>	<p>Грищенко У.М. Основи наукових досліджень. Навч. посібник / У.М. Грищенко, О.М. Грищенко, В.А. Борисенко. – К.: Слово, 2001. – 250 с.</p> <p>Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. – Чернівці: Книги-XXI, 2006. – 496 с.</p> <p>Наконечна Г. Українська науково-технічна термінологія: Історія і сьогодення / Г.Наконечна. – Л.: Кальварія, 1999. – 110 с.</p> <p>Нові слова та значення. Словник. – К.: Довіра, 2009. – 271 с.</p> <p>Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 392 с.</p> <p>Панько Т.І. Українське термінознавство / Т.І. Панько, І.М. Кочан, Г.П. Мацюк. – Львів: Світ, 1994. – 216 с.</p> <p>О.М.Семенов. Культура наукової української мови К.: Академія, 2010</p> <p>Ткачук О.В., Наконечна Л.Б.Сучасне українське наукове мовлення.: Навч. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 160 с.</p> <p>Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник К: Академвидав, 2005. – 208 с.</p>	<p>Підготувати повідомлення про етапи підготовки статті та наукометричні бази. 5 год.</p>	<p>Максимальна -5</p>	<p>Тиждень</p>

<p>Тема 6. Переклад наукових текстів. Особливості редагування наукового тексту. Типові помилки під час перекладів наукових текстів українською мовою. Переклад термінів. Науковий виступ. Різновиди наукової доповіді</p>	<p>Лекція, практичне заняття</p> <p>Практичне заняття</p> <p>Практичне заняття</p>	<p>Зелінська Н.В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору. [Літературне опрацювання тексту]: Навч. посібник. К.: УМК ВО, 1989.– 76 с.</p> <p>Іванченко Р.Г. Літературне редагування: репр. вид. / Р.Г. Іванченко. – К., 2003. – 248 с.</p> <p>Капелюшний А.О. Редагування в засобах масової інформації: Навч. посібник. 2-ге вид., випр. і допов. / А.О. Капелюшний. – Львів: ПАІС, 2009. – 431 с.</p> <p>Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навч. посібник для студентів / В.В.Коптілов. – Київ: Юніверс, 2003. – 280 с.</p> <p>Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи: Навч. посібник / З.В.Партико. – Львів: Афіша, 2001. – 416 с.</p> <p>Різун В.В. Літературне редагування: підручник / В.В. Різун. – К.: Либідь, 1996. – 240 с.</p> <p>Селегій П.О. Науковий жаргон: основні ознаки та причини появи / П.О.Селегій. – К., 2003. – 292 с.</p> <p>Семеног О.М. Культура української мови: Навч. посібник / О.М. Семеног. – К.: ВЦ„Академія”, 2010. – 216 с.</p> <p>Феллер М.Д. Довідник коректора / М.Д. Феллер, І.С. Квітко, М.Г. Шевченко. – Харків: Книжкова палата УРСР, 1972. – 408 с.</p> <p>Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник / С.В. Шевчук, І.В. Клименко. – К.: Алерта, 2010. – 696 с.</p>	<p>Підготувати питання про види перекладів. 8 год.</p> <p>Редагування текстів. Дібрати 5 прикладів на найбільш типові помилки під час редагування тексту. 7 год.</p> <p>Підготувати науковий виступ за тематикою власного магістерського дослідження. Зразком може бути доповідь магістранта, О.М.Семеног. Культура наукової української мови К.: Академія, 2010.- С. 182-184. 7 год.</p>	<p>Максимальна -5</p> <p>Максимальна -5</p> <p>Максимальна -5</p>	<p>Тиждень</p> <p>Тиждень</p> <p>Тиждень</p>
7. Система оцінювання курсу					
Загальна система	Екзамен, максимальна оцінка – 100 балів. Оцінка включає оцінки за				

оцінювання курсу	практичні заняття та самостійну роботу. На кожне практичне заняття студент повинен виконати всю передбачену самостійну роботу. Пошукова робота, передбачена до практичних занять, слугує засобом підвищення загального рейтингу з дисципліни і вітається. Оцінюється якість та оригінальність наведених вами аргументів. Дедлайн – практичне заняття .
Вимоги до письмової роботи	Упродовж курсу студент виконує декілька контрольних робіт, які містять питання щодо понятійного апарату дисципліни та спрямовані на перевірку рівня практичних умінь і навичок студента.
Семінарські заняття	Не передбачені навчальним планом
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань

8. Політика курсу

Неприпустимі плагіат та списування.

Лекційні заняття не відпрацьовуються, але знання лекційного матеріалу обов'язкове.

Пропуски практичних занять відпрацьовуються шляхом індивідуальної бесіди з викладачем після опрацювання теоретичних положень теми та обов'язкового виконання самостійної роботи.

Якщо студент пропустив (не відпрацював) більше 50% занять, він складає тести (Тести 1, Тести 2) успішне складання тестів дозволяє студенту бути допущеним до складання екзамену.

Від студентів очікуються активність та комунікабельність, здатність до креативу та самостійної пошукової діяльності. Вітається участь у науковій роботі в межах гуртка «Лексикографічна робота в початковій школі».

З усіх питань викладач готовий спілкуватись щочетверга з 13.30 год. до 15.00 в ауд. 602. Також можливий контакт за допомогою інтернету: емейл **orestatkachuk@gmail.com**.

9. Рекомендована література

- Грищенко У.М. Основи наукових досліджень. Навч. посібник .К.: Слово, 2001. 250 с.
- Зелінська Н.В. Теоретичні засади роботи редактора над літературною формою твору. [Літературне опрацювання тексту]: Навч. посібник. К.: УМК ВО, 1989. 76 с.
- Іванченко Р.Г. Літературне редагування: репр. вид. К., 2003. 248 с.
- Капелюшний А.О. Редагування в засобах масової інформації: Навч. посібник. Львів: ПАІС, 2009. 431 с.
- Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу: Навч. посіб. Київ: Юніверс, 2003. 280 с.
- Культура фахового мовлення: Навчальний посібник / За ред. Н.Д. Бабич. Чернівці: Книги-XXI, 2006. 496 с.
- Наконечна Г. Українська науково-технічна термінологія: Історія і сьогодення Л.: Кальварія, 1999. 110 с.
- Нові слова та значення. Словник. К.: Довіра, 2009. 271 с.
- Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови К.: Центр учбової літератури, 2009. 392 с.
- Панько Т.І. Українське термінознавство. Львів: Світ, 1994. 216 с.
- Партико З.В. Загальне редагування: нормативні основи: Навч. посібник Львів: Афіша, 2001. 416 с.
- Різун В.В. Літературне редагування: підручник К.: Либідь, 1996. 240 с.
- Селегій П.О. Науковий жаргон: основні ознаки та причини появи. К., 2003. 292 с.
- Семенов О.М. Культура української мови: Навч. посібник. К.: ВЦ Академія, 2010. 216 с.
- Ткачук О.В., Наконечна Л.Б. Сучасне українське наукове мовлення.: Навч. посіб. Івано-Франківськ, 2018. 160 с.
- Феллер М.Д. Довідник коректора Харків: Книжкова палата УРСР, 1972. 408 с.
- Філіпенко А.С. Основи наукових досліджень. Навчальний посібник К: Академвидав, 2005. 208 с.
- Шевчук С.В. Українська мова за професійним спрямуванням: Підручник. К.: Алерта, 2010. 696 с.

Викладач _____